C/2025/2238

15.4.2025.

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

Norādījumi par siltumapgādes un aukstumapgādes aspektiem 15.a, 22.a, 23. un 24. pantā Direktīvā (ES) 2018/2001 par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu, kas grozīta ar Direktīvu (ES) 2023/2413

(C/2025/2238)

Satura rādītājs

Lappuse

1. Ievads 2
2. Atlikumsiltuma un atlikumaukstuma definīcija Atjaunojamo energoresursu direktīvā 4
3. Atjaunīgās enerģijas īpatsvara uzskaite saskaņā ar 23. pantu 5
   - 3.1. Vispārējs pārskats par 23. pantu 5
   - 3.2. Jauni 23. panta elementi 5
   - 3.3. Ikgadējais vidējais palielinājums 6
   - 3.4. Elastība attiecībā uz atlikumsiltumu un atlikumaukstumu, kā arī atjaunīgo elektroenerģiju 8
4. Atjaunīgās enerģijas īpatsvara uzskaite saskaņā ar 24. pantu 10
   - 4.1. Vispārējs pārskats par 24. pantu 10
   - 4.2. Jauni 24. panta elementi 11
   - 4.3. Indikatīvs ikgadējais vidējais palielinājums 11
5. Atjaunīgās enerģijas īpatsvara uzskaite saskaņā ar 15.a pantu 13
   - 5.1. Vispārējs pārskats par 15.a pantu 13
   - 5.2. Indikatīvs nacionālais īpatsvars 13
   - 5.3. Mērķrādītāja tvērums 14
   - 5.4. Elastība attiecībā uz atlikumsiltumu un atlikumaukstumu 14
6. Atjaunīgās enerģijas īpatsvara uzskaite saskaņā ar 22.a pantu 15
   - 6.1. Vispārējs pārskats par 22.a pantu 15
   - 6.2. Indikatīvs nacionālais īpatsvars 15
   - 6.3. Elastība attiecībā uz atlikumsiltumu un atlikumaukstumu 15

A PIELIKUMS 16

B PIELIKUMS 18

C PIELIKUMS 19

D PIELIKUMS 20

1. **Ievads**

2023. gada 20. novembrī stājās spēkā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/2413 ([1]), ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2018/2001 ([2]), un ar to tika ieviestas izmaiņas tiesiskajā regulējumā attiecībā uz atjaunīgo enerģiju līdz 2030. gadam un pēc tam. Šajās vadlīnijās atsaucei uz 2018. gada Atjaunojamo energoresursu direktīvu izmanto saīsinājumu *RED II* un atsaucei uz grozīto Atjaunojamo energoresursu direktīvu – saīsinājumu *RED* vai saīsināto nosaukumu "pārskatītā direktīva".

Atjaunojamo energoresursu direktīvas pārskatīšana ir Eiropas zaļā kursa un *REPowerEU* stratēģijas stūrakmens, un ar tās palīdzību plānots īstenot Savienības vērienīgās ieceres cīnīties pret klimata pārmaiņām un samazināt Savienības enerģētisko atkarību no Krievijas. Pārskatītā *RED* būtiski palielina ieceru vērienu atjaunīgās enerģijas jomā, ne tikai palielinot Savienības saistošo atjaunīgās enerģijas mērķrādītāju, kas kopīgi jāsasniedz līdz 2030. gadam, no 32 % līdz 42,5 % (tiecoties uz 45 %), bet arī papildinot un stiprinot apakšmērķrādītājus attiecībā uz atjaunīgajiem energoresursiem, kas jāsasniedz dažādās nozarēs, arī siltumapgādes un aukstumapgādes nozarē.

Siltumapgāde un aukstumapgāde veido aptuveni pusi no enerģijas patēriņa Savienībā. Atjaunīgās enerģijas īpatsvars šajā nozarē ir palielinājies lēnāk nekā elektroenerģijas ražošanas nozarē, un lielākā daļa atjaunīgās enerģijas joprojām tiek iegūta no biomasas.

Lai paātrinātu siltumapgādes un aukstumapgādes dekarbonizāciju, ar pārskatīto direktīvu ir pastiprināti spēkā esošie noteikumi nolūkā veicināt atjaunīgās enerģijas izmantošanu siltumapgādē un aukstumapgādē, kā arī centralizētajā siltumapgādē un aukstumapgādē (attiecīgi 23. un 24. pants), ieviešot jaunus pienākumus un pasākumus. Ar pārskatīto direktīvu ir ieviesti arī divi jauni noteikumi, kuri veicinās atjaunīgās enerģijas ražošanu un izmantošanu ēku un rūpniecības sektorā (attiecīgi jaunais 15.a un 22.a pants), un tie abi ir cieši saistīti ar noteikumiem par siltumapgādi un aukstumapgādi.

Tālāk 1. tabulā ir sniegts vispārējs pārskats par to, kā dažādie ar siltumapgādi un aukstumapgādi saistītie mērķrādītāji ir strukturēti. Šā paziņojuma mērķis ir atvieglot šajos noteikumos ietverto jauno pienākumu un pasākumu īstenošanu, sniedzot skaidrojumus jo īpaši par pārskatītās direktīvas 15.a, 22.a, 23. un 24. pantā minēto mērķrādītāju tvērumu, struktūru un uzskaiti, kā arī par 2. panta 9) punktā ietverto "atlikumsiltuma un atlikumaukstuma" definīciju. Daži pienākumi ir saistīti ar jaunām prasībām ziņošanai par enerģētikas statistiku. Lai gan pirmais pārskata gads, par kuru oficiāli jāziņo *SHARES*, pamatojoties uz pārskatīto *RED*, būs 2025. gads, dalībvalstis šim aprēķinam var izmantot atjaunināto *SHARES* rīka projekta versiju jau tagad, labu laiku pirms 2025. gada 21. maija, kas ir pārskatītās *RED* transponēšanas datums. Tas ir sīkāk izklāstīts 1. izcēlumā.

Šis paziņojums ir paredzēts tikai kā vadlīnijas pārskatītās *RED* transponēšanai un īstenošanai. Tajā nav sniegta citu tiesību aktu interpretācija.

Juridisks spēks ir tikai pašam ES tiesību akta tekstam. Autoritatīva tiesību normu interpretācija balstās vienīgi uz minētās direktīvas tekstu un tieši uz Eiropas Savienības Tiesas lēmumiem.

1. tabula

Vispārējs pārskats par pārskatītajā RED noteiktajiem atjaunīgās enerģijas mērķrādītājiem, kas saistīti ar siltumapgādi un aukstumapgādi

Pants	15.a	22.a	23.	24.
Sektors	Ēkas	Rūpniecība	Siltumapgāde un aukstumapgāde	Centralizētā siltumapgāde un aukstumapgāde
Mērķrādītāja veids	Indikatīvais nacionālais īpatsvars, kas jānosaka dalībvalstīm	Indikatīvais ikgadējais vidējais palielinājums	Ikgadējais vidējais palielinājums	Indikatīvais ikgadējais vidējais palielinājums

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/2413 (2023. gada 18. oktobris), ar ko attiecībā uz atjaunīgo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu groza Direktīvu (ES) 2018/2001, Regulu (ES) 2018/1999 un Direktīvu 98/70/EK un atceļ Padomes Direktīvu (ES) 2015/652 (OV L, 2023/2413, 31.10.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (OV L 328, 21.12.2018., 82. lpp.).

Pants	15.a	22.a	23.	24.
Mērķa periods	2030. gadā	2021.–2025. gads un 2026.–2030. gads salīdzinājumā ar 2020. gadu	2021.–2025. gads un 2026.–2030. gads salīdzinājumā ar 2020. gadu	2021.–2030. gads salīdzinājumā ar 2020. gadu
Mērķa līmenis	Atbilstoši Savienības līmenim 49 % apmērā	1,6 procentpunkti	0,8 procentpunkti un 1,1 procentpunkts + indikatīvs papildinājums	2,2 procentpunkti
Enerģijas veids	Objektā uz vietas saražota atjaunīgā enerģija + tuvumā saražota atjaunīgā enerģija + no tīkla piegādāta atjaunīgā enerģija	Atjaunīgā enerģija	Atjaunīgā enerģija	Atjaunīgā enerģija + atlikumsiltums un atlikumaukstums
Patēriņa veids	Enerģijas galapatēriņš	Enerģijas galapatēriņš un galapatēriņš neenerģētiskām vajadzībām	Enerģijas bruto galapatēriņš	Enerģijas bruto galapatēriņš
Elastība	Atlikumsiltums un atlikumaukstums	Atlikumsiltums un atlikumaukstums no efektīvas centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes	Atlikumsiltums un atlikumaukstums + atjaunīgā elektroenerģija no siltumģeneratora un aukstumģeneratora, kura efektivitāte > 100 %	Atjaunīgā elektroenerģija

1. izcēlums. *Eurostat* un *SHARES* rīka nozīme

Par panākto progresu ceļā uz 3. pantā noteikto Savienības mērķrādītāju attiecībā uz atjaunīgo enerģiju un 7. pantā minēto sadalījumu pa sektoriem (elektroenerģija, siltumapgāde un aukstumapgāde, transports) ziņo *Eurostat* izstrādātajā *SHARES* rīkā.

Pārskatītās *RED* spēkā stāšanās dienā *SHARES* ir iekļauta arī centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes nozare, ēku un rūpniecības sektors, lai sniegtu konsekventus un salīdzināmus datus, ko var izmantot, lai novērtētu panākto progresu attiecīgi 24., 15.a un 22.a pantā noteikto mērķrādītāju sasniegšanā. Tomēr *Eurostat* paziņotie dati vēl nav visaptveroši visos rādītājos, tāpēc dažos gadījumos ir jāizmanto aizstājējvērtības. Tas ir aprakstīts atsevišķās iedaļās.

SHARES rīks sniedz ieskatu plašā rādītāju klāstā, ko var izmantot dažādām prasībām, piemēram, atlikumsiltums, ko patērē centralizētajā siltumapgādē un aukstumapgādē, lai sasniegtu 24. pantā noteikto mērķrādītāju, vai pašpatēriņa līmenis ēkās, lai sasniegtu 15.a pantā noteikto mērķrādītāju. Tomēr šādu granularitātes pakāpi ir iespējams panākt tad, ja dalībvalstis iesniedz attiecīgos datus *Eurostat*. Tāpēc tās tiek mudinātas to darīt, lai *Eurostat* nebūtu jāizmanto aizstājējvērtības.

2. **Atlikumsiltuma un atlikumaukstuma definīcija Atjaunojamo energoresursu direktīvā**

Atjaunojamo energoresursu direktīvas 2. panta 9) punktā atlikumsiltums un atlikumaukstums ir definēts šādi: "*.. nenovēršams siltums vai aukstums, kas kā blakusprodukts radies rūpnieciskās iekārtās vai elektrostacijās, vai terciārajā sektorā, un kas bez centralizētas siltumapgādes vai aukstumapgādes sistēmas neizmantots zustu gaisā vai ūdenī, ja ir ticis izmantots vai tiks izmantots koģenerācijas process vai ja koģenerācija nav iespējama*". Lai gan pārskatītajā *RED* atlikumsiltuma un atlikumaukstuma definīcija nav mainīta un atlikumsiltumu un atlikumaukstumu jau bija iespējams ieskaitīt papildus atjaunīgajai enerģijai, lai sasniegtu siltumapgādes un aukstumapgādes mērķrādītājus, ir lietderīgi precizēt šīs definīcijas tvērumu pārskatītās *RED* 15.a, 22.a, 23. un 24. pantā iekļauto pasākumu vajadzībām. Atlikumsiltuma nozīme ir uzsvērta 70. apsvērumā, kur teikts, ka "*[i]r lietderīgi atļaut mērķrādītāju sasniegšanā attiecībā uz atjaunojamo enerģiju ēkās, rūpniecībā, siltumapgādē un aukstumapgādē daļēji ieskaitīt atlikumsiltumu un atlikumaukstumu un mērķrādītāju sasniegšanā attiecībā uz atjaunojamo enerģiju centralizētā siltumapgādē un aukstumapgādē pilnībā ieskaitīt atlikumsiltumu un atlikumaukstumu*".

Lai siltuma vai aukstuma plūsmu uzskatītu par atlikumsiltumu vai atlikumaukstumu nolūkā veicināt *RED* mērķrādītāju sasniegšanu, ir jābūt izpildītiem šādiem četriem kumulatīviem kritērijiem:

— pirmkārt, atlikumsiltumam un atlikumaukstumam jābūt "*nenovēršamam*". Tas nozīmē, ka to nevar praktiski (tehniski un ekonomiski) novērst vai iekšēji patērēt, vai samazināt (visos posmos) ar tehniskiem un energoefektivitātes uzlabojumiem. Piemēram, siltuma un aukstuma pārpalikums, kas iekārtā tiek atkalizmantots, tiek uzskaitīts kā energoefektivitātes uzlabojums, un tāpēc to nevar uzskatīt par atlikumsiltumu;

— otrkārt, saražotajam atlikumsiltumam un atlikumaukstumam jābūt "*blakusproduktam*". Tas nozīmē, ka procesa galvenajam mērķim nevajadzētu būt šīs konkrētās siltuma un aukstuma frakcijas radīšanai. Piemēram, siltums, kas tieši saražots koģenerācijas procesā, kura galvenais mērķis ir siltuma un elektroenerģijas kopražošana, nav atlikumsiltums *RED* uzskaites vajadzībām ([3]). Tomēr dažas citas koģenerācijas procesu siltuma plūsmas, piemēram, kondensatora izdalītā siltuma pārpalikums, dažos specifiskos gadījumos varētu atbilst nenovēršamības un blakusprodukta kritērijiem. Piemērojot šo kritēriju atkritumu incinerācijai un līdzincinerācijai, dalībvalstis piemēro tādu pašu pieeju. Ja enerģijas (siltumenerģijas) ražošana ir galvenais incinerācijas vai līdzincinerācijas procesa mērķis, tā neatbilst blakusprodukta kritērijam. Lai noteiktu, vai siltums ir blakusprodukts, dalībvalstis var, piemēram, atsaukties uz iekārtas mērķi vai iekārtas darbības atļaujas veidu ([4]);

— treškārt, atlikumsiltuma un atlikumaukstuma radīšanai jānotiek "*rūpnieciskās iekārtās vai elektrostacijās, vai terciārajā sektorā*". Tas neattiecas, piemēram, uz siltumu, ko rada dzīvojamo ēku dzesēšana;

— ceturtkārt, siltums vai aukstums "*bez centralizētas siltumapgādes vai aukstumapgādes sistēmas neizmantots zustu*". Tas nozīmē, ka siltuma vai aukstuma plūsma ir jānogādā centralizētā siltumapgādes vai aukstumapgādes sistēmā. Siltuma pārpalikuma atgūšanu bez centralizētas siltumapgādes vai aukstumapgādes sistēmas, piemēram, objektā uz vietas vai vienā ēkā, *RED* vajadzībām uzskaitīt nevar.

Visbeidzot, papildus šiem četriem kumulatīvajiem kritērijiem, lai siltuma vai aukstuma plūsmu varētu uzskatīt par atlikumsiltumu vai atlikumaukstumu un lai tās veicinātu *RED* mērķrādītāju sasniegšanu, definīcijā ir noteikta vispārēja prasība vienmēr ņemt vērā elektroenerģijas un siltuma "*koģenerāciju*", pirms tiek izmantota vienīgi siltuma ražošana. Lai pārliecinātos, vai koģenerācija ir iespējama, dalībvalstis var izmantot energoauditu, kā noteikts Direktīvas (ES) 2023/1791 (EED) 2. panta 32) punktā, vai izmaksu un ieguvumu analīzi, kā noteikts EED 26. panta 7. punktā.

Šī definīcijas daļa attiecas uz trim gadījumiem, proti, "*ja ir ticis izmantots vai tiks izmantots koģenerācijas process vai ja koģenerācija nav iespējama*". Pirmais gadījums attiecas uz atlikumsiltumu kā koģenerācijas izlaidi (nenovēršamu blakusproduktu). Otrais gadījums attiecas uz atlikumsiltumu kā koģenerācijas procesa ielaidi – šādā gadījumā atlikumsiltuma plūsmu drīkst uzskaitīt tikai vienu reizi pirms vai pēc koģenerācijas procesa (ja tā atbilst visiem iepriekš izklāstītajiem kritērijiem). Trešais gadījums attiecas uz situācijām, kurās ir novērtēts, ka koģenerācija nav iespējama.

([3]) Energoefektivitātes direktīvas (EED) 2. panta 38) punktā tas ir definēts kā "lietderīgais siltums".

([4]) Uz atkritumu incināciju un līdzincināciju attiecas Rūpniecisko emisiju direktīva (*IED*) un secinājumi par atkritumu incinerācijas labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem (LPTP), ja darbība ir norādīta *IED* I pielikumā. Īpašas atsauces, ko var izmantot, lai noteiktu, vai siltums ir kvalificējams kā blakusprodukts, jo īpaši ietver atkritumu incinerācijas un līdzincinerācijas iekārtu definīcijas Rūpniecisko emisiju direktīvā un Atkritumu pamatdirektīvā.

A pielikumā ir minēti vairāki piemēri tam, ko var un ko nevar uzskatīt par atlikumsiltumu.

Jāatzīmē, ka saskaņā ar pārskatīto *RED* atlikumsiltumu un atlikumaukstumu var izmantot kā elastības iespēju, lai veicinātu 15.a, 22.a, 23. un 24. pantā noteikto mērķrādītāju sasniegšanu attiecībā uz atjaunīgo enerģiju, nekavējot atjaunīgo energoresursu izmantošanas veicināšanu.

Šo vadlīniju mērķis ir sniegt skaidrību par atlikumsiltuma un atlikumaukstuma definīciju ar konkrētu nolūku vienīgi nodrošināt pārskatītās *RED* vienādu transponēšanu un īstenošanu visās dalībvalstīs. Tas arī nodrošinās juridisko noteiktību rūpniecības, enerģētikas un terciārajam sektoram attiecībā uz to, ko pārskatītās *RED* vajadzībām var uzskatīt par atlikumsiltumu un atlikumaukstumu. Šajās vadlīnijās attiecīgie noteikumi ir interpretēti *RED* kontekstā. Tajās nav sniegta citu tiesību aktu interpretācija.

Šo vadlīniju pamatā ir *JRC* tehniskais ziņojums "*Atlikumsiltuma un atlikumaukstuma definēšana un uzskaite*" ([5]). Ziņojumā ir pieejama papildu pamatinformācija un tehniski paskaidrojumi.

3. **Atjaunīgās enerģijas īpatsvara uzskaite saskaņā ar 23. Pantu**

3.1. *Vispārējs pārskats par 23. pantu*

Pārskatītās *RED* 23. pantā ir paredzēti šādi pienākumi un pasākumi:

— 1., 1.a un 1.b punktā ir noteikti atjaunīgās enerģijas mērķrādītāji, kas siltumapgādes un aukstumapgādes nozarē jāsasniedz līdz 2030. gadam (sadalīti divos periodos) enerģijas bruto galapatēriņa izteiksmē. Turklāt minētajos punktos ir norādīts, kā šo mērķrādītāju sasniegšanai drīkst uzskaitīt atlikumsiltumu un atlikumaukstumu. Tajos arī norādīts, kā atjaunīgo elektroenerģiju drīkst uzskaitīt mērķrādītāju sasniegšanā ar nosacījumu, ka to izmanto vienībās, kuru efektivitāte pārsniedz 100 % (piem., siltumsūkņos). Tajos arī ir noteikts, ka dalībvalstīm ir pienākums novērtēt atjaunīgās enerģijas, kā arī atlikumsiltuma un atlikumaukstuma izmantošanas potenciālu to siltumapgādes un aukstumapgādes nozarē;

— 2. punktā ir paredzēta elastība dalībvalstīm, kuras savā siltumapgādes un aukstumapgādes nozarē panāk ievērojamu atjaunīgās enerģijas līmeni. Konkrētāk, tajā ir noteikti konkrēti atjaunīgās enerģijas robežlīmeņi, kas dalībvalstīm dod iespēju (pilnībā vai daļēji) sasniegt 1. punktā noteikto mērķrādītāju. Tajā ir piešķirta rīcības brīvība izvēlēties metodes atjaunīgās enerģijas izvēršanai teritorijās, kurās pastāv strukturāli šķēršļi, ko rada liels dabasgāzes vai aukstumapgādes īpatsvars vai zems iedzīvotāju blīvums. Turklāt tajā ir noteikts, ka tad, ja dalībvalstu izvēlētie pasākumi nebūs pietiekami, lai sasniegtu mērķrādītāju, tām ir pienākums atklāt šo informāciju. Tajā arī ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāsniedz informācija par pasākumiem un finanšu instrumentiem atjaunīgās enerģijas īpatsvara palielināšanai siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmās, izmantojot pieejamus un pārredzamus rīkus;

— 3. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis var publiskot pasākumu sarakstu un norīkot un publiskot īstenošanas struktūras, kas varētu veicināt 1. punktā noteiktā mērķrādītāja sasniegšanu; 5. un 6. punktā ir paskaidrots, kā šos pasākumus varētu īstenot un uzraudzīt un kādi dati ir jāpaziņo īstenošanas struktūrām, kuras dalībvalstis varētu izveidot;

— visbeidzot, 4. punktā ir sniegts to pasākumu saraksts, no kuriem dalībvalstīm ir jācenšas īstenot vismaz divus pasākumus, kas var palīdzēt sasniegt 1. punktā noteikto mērķrādītāju. Izvēlētajiem pasākumiem ir jābūt pieejamiem visiem patērētājiem.

3.2. *Jauni 23. panta elementi*

Pārskatītajā *RED* ir iekļautas šādas svarīgas izmaiņas, kas palīdzēs stiprināt 23. pantu:

— siltumapgādes un aukstumapgādes mērķrādītāja galvenā daļa (t. i., ikgadējais vidējais atjaunīgās enerģijas īpatsvara palielinājums siltumapgādes un aukstumapgādes nozarē divos periodos) tagad ir obligāta;

— turklāt 1. punktā tagad ir noteikts, ka dalībvalstīm jācenšas palielināt savu gada vidējo rādītāju par papildu daudzumu, kas katrai dalībvalstij noteikts Ia pielikumā. Ja šie papildinājumi tiktu īstenoti, ikgadējais vidējais palielinājums ES mērogā būtu 1,8 procentpunkti abos periodos;

([5]) *JRC* publikāciju repozitorijs "Defining and accounting for waste heat and cold" (europa.eu).

— tagad atjaunīgās enerģijas īpatsvars ir jāizsaka kā enerģijas bruto galapatēriņš, nevis enerģijas galapatēriņš. Tomēr tas neietekmēs dalībvalstu ziņošanas prasības, jo gan *RED II*, gan pārskatītajā *RED* ir minēts pienākums aprēķināt īpatsvaru saskaņā ar 7. pantā noteikto metodiku, kura nav mainījusies un kurā paredzēts, ka īpatsvars ir jāaprēķina kā enerģijas bruto galapatēriņš. Tādējādi *RED II* ir novērsta neatbilstība starp enerģijas galapatēriņu un aprēķinu saskaņā ar 7. pantu (ko izsaka kā enerģijas bruto galapatēriņu);

— elastība ieskaitīt atlikumsiltumu un atlikumaukstumu ikgadējā vidējā palielinājumā ir ierobežota (t. i., ir atļauta mazāka procentuālā daļa), taču tagad ikgadējā vidējā palielinājumā drīkst daļēji ieskaitīt arī siltumapgādē un aukstumapgādē izmantoto atjaunīgo elektroenerģiju;

— dalībvalstīm ir jānovērtē atjaunīgās enerģijas, kā arī atlikumsiltuma un atlikumaukstuma izmantošanas potenciāls siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā ([6]). Pārskatītajā *RED* ir ieviestas papildu prasības attiecībā uz šāda novērtējuma saturu;

— ir paplašināts saraksts, kurā uzskaitīti varianti, kā var nodrošināt, ka tiek sasniegts ikgadējais vidējais palielinājums, un tagad dalībvalstīm ir jācenšas īstenot vismaz divus no šiem variantiem.

3.3. *Ikgadējais vidējais palielinājums*

Pārskatītās *RED* 23. panta 1. punktā ir ieviests pienākums palielināt atjaunīgās enerģijas īpatsvaru siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā, ko saskaņā ar *RED* varēja darīt brīvprātīgi.

Dalībvalstīm atjaunīgās enerģijas īpatsvars siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā ir jāpalielina šādi: 2021.–2025. gadā vidēji par 0,8 procentpunktiem gadā un 2026.–2030. gadā vidēji par 1,1 procentpunktu gadā. Lai aprēķinātu šo palielinājumu, dalībvalstīm ir jāizmanto 7. pantā noteiktā metodika un kā bāzlīnijas rādītājs ([7]) jāizmanto atjaunīgās enerģijas īpatsvars siltumapgādē un aukstumapgādē 2020. gadā, kas ziņots ES statistikā *Eurostat*.

Šā pienākuma izpildi pārbauda divreiz: i) pēc tam, kad ir pieejami statistikas dati par 2025. gadu, kad dalībvalstīm pirmajā periodā (2021–2025) jāpanāk atjaunīgās enerģijas īpatsvara ikgadējais vidējais palielinājums šajā nozarē vismaz par 0,8 procentpunktiem, un ii) pēc tam, kad ir pieejama statistika par 2030. gadu, kad dalībvalstīm 2026.–2030. gada periodā jāpanāk ikgadējais vidējais palielinājums par 1,1 procentpunktu. Tas nozīmē, ka tām ir atļauts panākt ikgadēju palielinājumu, ja vien katrā no abiem periodiem tiek sasniegts ikgadējais vidējais palielinājums.

Piemēram, ja dalībvalsts atjaunīgās enerģijas īpatsvars siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā 2020. gadā bija 40 %, tai ir jāsasniedz šāds rezultāts: atjaunīgās enerģijas īpatsvaram 2025. gadā vajadzētu būt vismaz par 4 procentpunktiem lielākam nekā 2020. gadā (5 x 0,8), savukārt 2030. gadā tam vajadzētu būt vismaz par 9,5 procentpunktiem lielākam nekā 2020. gadā (4 + 5 x 1,1). Tālāk 2. tabulā ir sniegts skaitlisks piemērs.

2. tabula

Piemērs par atjaunīgo energoresursu (AER) īpatsvaru, kas jāsasniedz 2025. un 2030. gadā

Ikgadējais palielinājums		0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %
Gads	2020	2021	2022	2023	2024	**2025**	2026	2027	2028	2029	**2030**
AER īpatsvars	40,0 %	40,8 %	41,6 %	42,4 %	43,2 %	**44 %**	45,1 %	46,2 %	47,3 %	48,4 %	**49,5 %**

([6]) Šī prasība ir pārcelta no *RED II* 15. panta 7. punkta uz pārskatītās *RED* 23. panta 1.b punktu.

([7]) Pārskatītajā *RED* ilgtspējas un siltumnīcefekta gāzu emisiju aiztaupījuma kritēriji biodegvielām, bioloģiskajām šķidrajām degvielām un biomasas degvielām ir kļuvuši stingrāki. Šo jauno kritēriju dēļ dažās dalībvalstīs atjaunīgās enerģijas īpatsvara vērtības samazinās. Tomēr 2020. gadā bija spēkā *RED I*, kurā nebija šo stingrāko kritēriju. Tāpēc būtu jāizmanto atjaunīgās enerģijas īpatsvars, kas aprēķināts saskaņā ar *RED I*.

RED 23. panta 2. punktā ir paredzēta elastība dalībvalstīm, kuras siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā panāk būtisku atjaunīgās enerģijas līmeni. Ar pārskatīto *RED* šī elastība nav mainīta.

Ja kādā gadā dalībvalsts atjaunīgās enerģijas īpatsvars siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā sasniedz 50–60 %, prasītais ikgadējais vidējais palielinājums nākamajos gados tiek samazināts uz pusi. Tādējādi ikgadējais vidējais palielinājums jebkurā gadā 2021.–2025. gada periodā būtu vismaz 0,4 procentpunkti (0,8/2) un jebkurā gadā 2026.–2030. gada periodā – vismaz 0,55 procentpunkti (1,1/2). Ja kādā gadā tiek sasniegta izpildes robežvērtība 60 % apmērā un izpilde tiek saglabāta virs šīs robežvērtības, ikgadējā vidējā palielinājuma prasība nākamajam gadam tiek samazināta līdz nullei. Tas ir parādīts 2. izcēlumā ar dažiem piemēriem.

2. izcēlums. Piemēri par ikgadējiem palielinājumiem ar atšķirīgiem izejas punktiem 2020. gadā, panākto progresu 2021.–2025. gada periodā un 2026.–2030. gada periodā, kā arī AER īpatsvaru siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā 2025. un 2030. gadā.

1. *Dalībvalstij, kuras AER īpatsvars siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā 2020. gadā bija 20 %, 2025. gadā ir jāsasniedz vismaz 24 % (20 + 5 * 0.8) un 2030. gadā – vismaz 29,5 % (24 + 5 * 1,1).*

2. *Dalībvalstij, kuras AER īpatsvars siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā 2020. gadā bija 48 %, bet 2023. gadā sasniedza 50 %, ir jāsasniedz 51,2 % vismaz 2025. gadā (pilns ikgadējais palielinājums gados līdz 2023. gadam, pēc tam puse no ikgadējā palielinājuma: 48 + 3 * 0,8 + 2 * 0,4) un vismaz 53,95 % 2030. gadā (puse no ikgadējā palielinājuma otrajā periodā: 51,2 + 5 * 0,55).*

3. *Dalībvalstij, kuras AER īpatsvars siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā 2020. gadā bija 48 %, bet 2024. gadā sasniedza 50 %, ir jāsasniedz 51,6 % vismaz 2025. gadā (pilns ikgadējais palielinājums gados līdz 2024. gadam, pēc tam – puse no ikgadējā palielinājuma: 48 + 4 * 0,8 + 1 * 0,4) un vismaz 54,35 % 2030. gadā (puse no ikgadējā palielinājuma otrajā periodā: 51,2 + 5 * 0,55).*

4. *Dalībvalstij, kuras AER īpatsvars siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā 2020. gadā bija 48 %, bet kas kādā brīdī attiecīgajā periodā samazinās, joprojām ir jānodrošina ikgadējais vidējais palielinājums piecos gados, kā atsauces gadu izmantojot 2020. gadu.*

5. *Dalībvalstij, kuras AER īpatsvars siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā 2020. gadā bija 52 %, 2025. gadā ir jāsasniedz vismaz 54 % (puse no ikgadējā palielinājuma visā periodā: 52 + 5 * 0,4) un vismaz 56,75 % 2030. gadā (puse no ikgadējā palielinājuma otrajā periodā).*

6. *Dalībvalstij, kuras AER īpatsvars siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā 2020. gadā bija 52 %, bet 2022. gadā samazinājās zem 50 %, joprojām ir jānodrošina vidējais palielinājums piecos gados, kas atbilst pusei no ikgadējā palielinājuma, kā atsauces gadu izmantojot 2020. gadu.*

7. *Uzskata, ka dalībvalsts ir izpildījusi obligāto palielinājumu, tiklīdz tās AER īpatsvars siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā sasniedz 60 % un kamēr vien tas pārsniedz 60 %.*

	2020	2021	2022	2023	2024	**2025**	2026	2027	2028	2029	**2030**
1.	**20**	20,8	21,6	22,4	23,2	**24**	25,1	26,2	27,3	28,4	**29,5**
2.	**48**	48,8	49,6	50,4	50,8	**51,2**	51,75	52,3	52,85	53,4	**53,95**
3.	**48**	45	47	49	51	**51,6**	52,15	52,7	53,25	53,8	**54,35**
4.	**48**	45	48	50	50,5	**51,2**	51,75	52,3	52,85	53,4	**53,95**
5.	**52**	52,4	52,8	53,2	53,6	**54**	54,55	55,1	55,65	56,2	**56,75**
6.	**52**	51	49	49	50	**54**	54,55	55,1	55,65	56,2	**56,75**
7.	**61**	izpildīts, ja AER īpatsvars pārsniedz 60 %					izpildīts, ja AER īpatsvars pārsniedz 60 %				

2025. un 2030. gada vērtības ir atsauces vērtības, kas palīdz noteikt, vai katrā laikposmā ir sasniegts vidējais palielinājums.

Ir svarīgi atzīmēt, ka robežvērtības 50 % un 60 % apmērā ir nevis atbrīvojumi no obligātā ikgadējā vidējā palielinājuma, bet gan elastība, kas piešķirta dalībvalstīm, kuras panāk lielu atjaunīgās enerģijas īpatsvaru siltumapgādes un aukstumapgādes nozarē, kas tām ļauj tik lielu īpatsvaru ieskaitīt kā obligātā palielinājuma daļēju vai pilnīgu izpildi.

Papildus obligātajam palielinājumam 23. panta 1. punkta trešajā daļā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jācenšas palielināt atjaunīgās enerģijas īpatsvaru siltumapgādes un aukstumapgādes nozarē ar papildu indikatīviem procentpunktu palielinājumiem (vai "papildinājumiem"), kas minēti tabulā pārskatītās direktīvas Ia pielikumā.

3.4. *Elastība attiecībā uz atlikumsiltumu un atlikumaukstumu, kā arī atjaunīgo elektroenerģiju*

RED 23. panta 1. punktā ir paredzēta elastība, lai izpildītu pirmajā daļā noteikto pienākumu palielināt atjaunīgās enerģijas īpatsvaru siltumapgādes un aukstumapgādes nozarē. Konkrētāk, 23. panta 1. punkta otrajā daļā ir noteikts, ka dalībvalstis var ieskaitīt atlikumsiltumu un atlikumaukstumu saistošajā ikgadējā vidējā palielinājumā, kas jāsasniedz abos minētajos laikposmos, savukārt 23. panta 1. punkta ceturtajā daļā ir noteikts, ka dalībvalstis šādas uzskaites vajadzībām var ieskaitīt atjaunīgo elektroenerģiju, ko izmanto siltumģeneratoros un aukstumģeneratoros, kuru efektivitāte pārsniedz 100 %, t. i., siltumsūkņos ([8]).

Pārskatītajā *RED* ir ieviesti divi galvenie jauninājumi salīdzinājumā ar *RED II*: ir samazināts maksimālais atlikumsiltuma un atlikumaukstuma daudzums, ko var ieskaitīt ikgadējā vidējā palielinājumā, un ir pievienota iespēja ieskaitīt siltumapgādē un aukstumapgādē izmantoto atjaunīgo elektroenerģiju. Jāatzīmē, ka šāda elastība nav atļauta, aprēķinot atjaunīgo energoresursu īpatsvaru siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā, kā paredzēts 7. pantā, un tāpēc tie nevar palīdzēt sasniegt 3. pantā noteikto vispārējo ES atjaunīgās enerģijas mērķrādītāju.

Gan atlikumsiltumu, gan atlikumaukstumu un atjaunīgo elektroenerģiju var ieskaitīt ikgadējā vidējā palielinājumā, nepārsniedzot 0,4 procentpunktus atsevišķi atlikumsiltumam un atlikumaukstumam un 0,4 procentpunktus – atjaunīgajai elektroenerģijai. Šādā gadījumā mērķrādītājs būtu jāpalielina par pusi no katra atlikumsiltuma un atlikumaukstuma un/vai atjaunīgās elektroenerģijas daudzuma, kas tika uzskaitīts, līdz maksimālajai robežvērtībai 1,0 procentpunkta apmērā 2021.–2025. gadam un 1,3 procentpunktu apmērā 2026.–2030. gadam. Jāatzīmē, ka šī elastība neattiecas uz papildu indikatīvajiem procentpunktu palielinājumiem, kas minēti Ia pielikumā. Piemērs ir sniegts 3. izcēlumā.

3. izcēlums. Mērķrādītāju pielāgojumu piemēri, ja izmanto elastību.

Piemēram, dalībvalstij, kuras AER īpatsvars siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā 2020. gadā bija 10 %, būs jāpanāk ikgadējais vidējais palielinājums 0,8 procentpunktu apmērā un līdz 2025. gadam jāsasniedz 14 %, ja tā izvēlēsies sasniegt šo mērķrādītāju tikai ar atjaunīgo enerģiju.

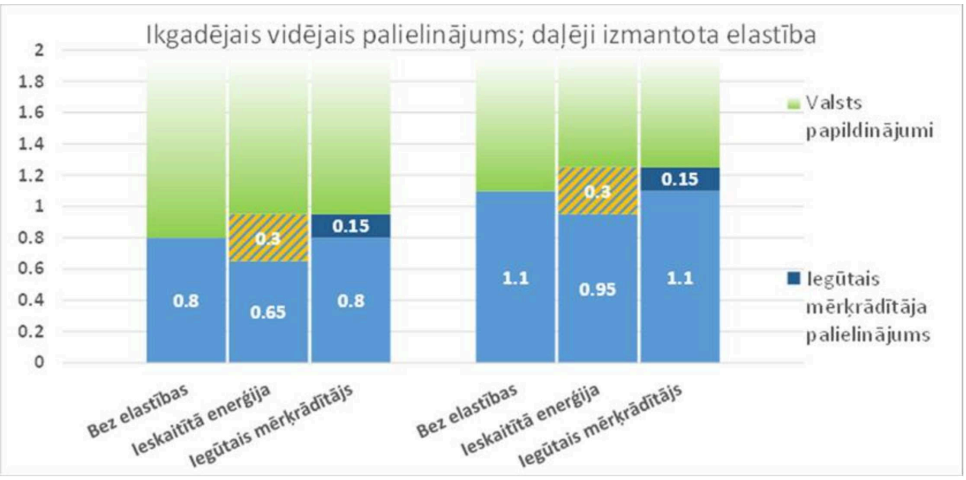
Ja šī dalībvalsts izvēlas daļu mērķrādītāja sasniegt, uzskaitot atlikumsiltumu un atlikumaukstumu, kā arī atjaunīgo elektroenerģiju, un ieskaita 0,2 procentpunktus atlikumsiltuma un atlikumaukstuma un 0,1 procentpunktu elektroenerģijas (kopā 0,3 procentpunkti), to ieguldījums ikgadējā palielinājumā pieaug tikai par pusi (0,15 procentpunkti) –, t. i., vajadzīgais ikgadējais vidējais palielinājums sasniedz 0,95 procentpunktus (un tāpēc dalībvalstij līdz 2025. gadam būtu jāsasniedz 14,75 %), kā parādīts 1. attēlā.

Tā kā maksimālā robežvērtība 2021.–2025. gada periodam ir 1,0 procentpunkts, ieskaitot lielāku atlikumsiltuma un atlikumaukstuma, kā arī atjaunīgās elektroenerģijas daudzumu, vajadzīgais ikgadējais vidējais palielinājums nepieaugs, kā parādīts 2. attēlā. Tas pats attiecas uz 2026.–2030. gada periodu (augšējā robežvērtība 1,3 procentpunktu apmērā).

([8]) Jāatzīmē, ka siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā izmantotais atlikumsiltums un atjaunīgā elektroenerģija nav atjaunīgā enerģija, ko izmanto siltumapgādē un aukstumapgādē *RED* 23. un 7. panta nozīmē, un tāpēc tos nevar ieskaitīt, lai sasniegtu 3. pantā noteikto vispārējo ES atjaunīgās enerģijas mērķrādītāju.

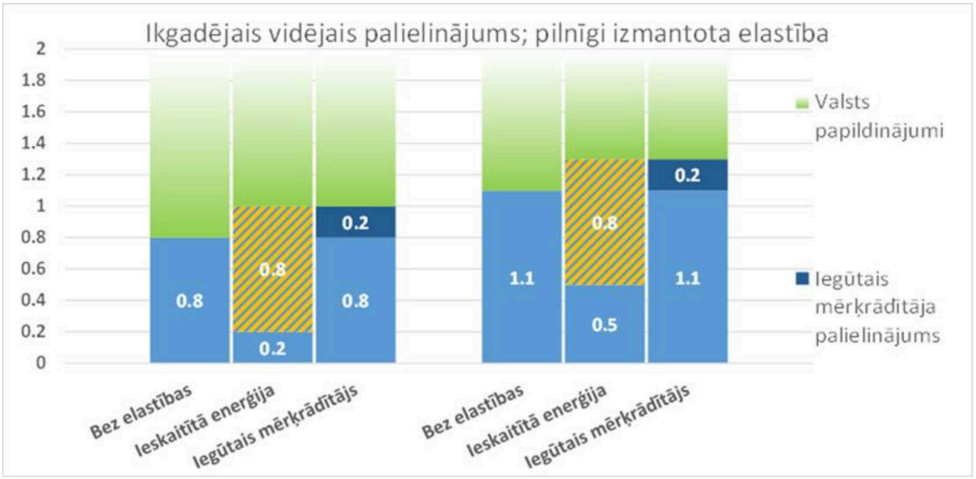
1. attēls

Elastības izmantošanas piemērs attiecībā uz atlikumsiltumu un atlikumaukstumu un/vai atjaunīgo elektroenerģiju kopumā par 0,3 procentpunktiem

2. attēls

Maksimāli izmantotas elastības piemērs attiecībā uz atlikumsiltumu un atlikumaukstumu (0,4 procentpunkti) un atjaunīgo elektroenerģiju (0,4 procentpunkti)

Ja dalībvalstis nolemj izmantot iespēju siltumapgādē un aukstumapgādē izmantoto atjaunīgo elektroenerģiju ieskaitīt 1. punktā minētajā ikgadējā vidējā palielinājumā, ir jāņem vērā tālāk minētie apsvērumi.

Vispārējais atjaunīgās enerģijas mērķrādītājs ir noteikts 3. pantā. Direktīvas 7. pantā ir paskaidrots, ka atjaunīgās enerģijas īpatsvars būtu jāaprēķina kā atjaunīgās elektroenerģijas, siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā izmantotās atjaunīgās enerģijas un transporta sektorā izmantotās atjaunīgās enerģijas summa. Direktīvas 7. panta 3. punktā ir noteikts, ka apkārtējās vides un ģeotermālo enerģiju, ko ar siltumsūkņu palīdzību izmanto siltumapgādei un aukstumapgādei, drīkst uzskaitīt kā siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā izmantotu atjaunīgo enerģiju. Tajā ir dota atsauce uz VII pielikumu, kurā noteiktas īpašas prasības siltumsūkņiem, kuru devumu ir tiesības ieskaitīt enerģijā, lai sasniegtu kopējo mērķrādītāju, kā arī siltumapgādes un aukstumapgādes mērķrādītājus (siltumsūkņi, kas pārsniedz noteiktu efektivitātes līmeni, kuru aprēķina, pamatojoties uz sezonas lietderības koeficientu (*SPF*) > 1,15 * 1 / η). Direktīvas 23. panta 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts, ka atjaunīgās enerģijas īpatsvars siltumapgādē un aukstumapgādē būtu jāaprēķina saskaņā ar 7. pantu. Tādējādi ikgadējā vidējā palielinājumā drīkst *pilnībā* ieskaitīt tikai šādos siltumsūkņos izmantoto apkārtējās vides vai ģeotermālās enerģijas daļu.

Direktīvas 23. panta 1. punkta ceturtajā daļā ir noteikts, ka ikgadējā vidējā palielinājumā drīkst *daļēji* ieskaitīt atjaunīgo elektroenerģiju, ko izmanto siltumģeneratoros un aukstumģeneratoros, kuru efektivitāte ir lielāka par 100 %. Praksē šādi siltumģeneratori un aukstumģeneratori ir siltumsūkņi. Šo elastību attiecībā uz siltumsūkņos izmantoto atjaunīgo elektroenerģiju var uzskatīt par papildinājumu 7. panta 3. punktā paredzētajam noteikumam par siltumsūkņos izmantotā apkārtējās vides un ģeotermālā siltuma uzskaiti. Tomēr šīs elastības pamatā ir darbības joma, kas nedaudz atšķiras no vispārējās prasības, jo prasība attiecībā uz siltumsūkņiem, kuru devumu ir tiesības ieskaitīt, nav tik stingra (efektivitāte lielāka par 100 %, nevis *SPF* > 1,15 * 1 / η VII pielikumā).

Tāpēc saskaņā ar 23. panta 1. punktu ir divas atsevišķas metodes, kā ieskaitīt enerģijas plūsmas, kas saistītas ar siltumapgādi un aukstumapgādi, izmantojot siltumsūkņus. Atsevišķas ziņošanas prasības noteikšana šiem diviem dažādajiem siltumsūkņu veidiem, kuru devumu drīkst ieskaitīt, praksē var radīt statistikas neatbilstības un papildu administratīvo slogu. Pastāv pat trešā ar siltumsūkņiem saistītā metode, kā uzskaitīt atjaunīgo enerģiju, un to piemēro efektīviem centralizētās siltumapgādes tīkliem, kā paredzēts pārskatītās EED 26. pantā. Jāievēro piesardzība, lai dažādās uzskaites metodes netiktu sajauktas. Tāpēc dalībvalstis tiek mudinātas izmantot VII pielikumā noteikto metodiku (*SPF* > 1,15 * 1 / η), lai šā 23. panta vajadzībām noteiktu visas enerģijas plūsmas, kas saistītas ar siltumapgādi, izmantojot siltumsūkņus.

Jāatzīmē, ka elektriskie katli, kuru efektivitāte ir zemāka par 100 %, neatbilst nevienam no iepriekš izklāstītajiem kritērijiem attiecībā uz siltumģeneratoriem. Tāpēc elektroenerģiju, ko izmanto elektriskajos katlos, nedrīkst ieskaitīt ikgadējā vidējā palielinājumā, jo tie neatbilst prasībām. Direktīvā atjaunīgās elektroenerģijas izmantošana tiek stimulēta citos veidos, jo īpaši 3. pantā, palīdzot sasniegt vispārējo ES atjaunīgās enerģijas mērķrādītāju, kā arī 24. pantā, saskaņā ar kuru to var ieskaitīt ikgadējā vidējā palielinājumā, izmantojot elastību. Tālāk 3. tabulā dots īss pārskats par dažādām uzskaites metodēm, kas paredzētas vairākos pantos pārskatītajā *RED*.

3. tabula

Dažādi enerģijas plūsmu veidi, kas saistīti ar elektrisko siltumapgādi un ko var ieskaitīt saskaņā ar dažādiem pantiem

Siltumapgādes tehnoloģija	15.a pants	22.a pants	23. pants	24. pants
Siltumsūkņi saskaņā ar VII pielikumu	Apkārtējās vides un ģeotermālā enerģija	Apkārtējās vides un ģeotermālā enerģija	Apkārtējās vides un ģeotermālā enerģija	Apkārtējās vides un ģeotermālā enerģija
Siltumģeneratori un aukstumģeneratori ar efektivitāti > 100 %	Atjaunīgā elektroenerģija	Atjaunīgā elektroenerģija	Atjaunīgā elektroenerģija (*)	Atjaunīgā elektroenerģija
Elektriskie katli	Atjaunīgā elektroenerģija	Atjaunīgā elektroenerģija	X	Atjaunīgā elektroenerģija

(*) Attiecas tikai uz elastību, nevis galveno mērķrādītāju.

4. **Atjaunīgās enerģijas īpatsvara uzskaite saskaņā ar 24. Pantu**

4.1. *Vispārējs pārskats par 24. pantu*

Pārskatītās *RED* 24. pantā ir paredzēti šādi pienākumi un pasākumi:

— 1. punktā ir noteikts pienākums sniegt patērētājiem informāciju par energoefektivitāti un atjaunīgās enerģijas īpatsvaru centralizētās siltumapgādes sistēmās viegli piekļūstamā veidā;

— 2. punktā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jānosaka pasākumi, ar ko tiktu nodrošinātas lietotāju tiesības atslēgties no neefektīvas centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmas, savukārt 7. punktā ir sīkāk izklāstīts, kāda veida lietotāji var izmantot šīs tiesības; 3. punktā dalībvalstīm ir atļauts noteiktos apstākļos ierobežot tiesības atslēgties;

— 4. punktā ir noteikts indikatīvs atjaunīgās enerģijas mērķrādītājs, kā arī atlikumsiltuma un atlikumaukstuma mērķrādītājs, kas dalībvalstīm līdz 2030. gadam jāsasniedz centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes nozarē enerģijas bruto galapatēriņa izteiksmē. Turklāt tajā ir noteikts, kā atjaunīgo elektroenerģiju var uzskaitīt šā mērķrādītāja sasniegšanai;

— 4.a punktā ir ietverti siltumapgādē un aukstumapgādē izmantotās atjaunīgās elektroenerģijas īpatsvara aprēķināšanas noteikumi. Tas dalībvalstīm dod arī iespēju sasniegt (daļēji vai pilnībā, atkarībā no atjaunīgās enerģijas, kā arī atlikumsiltuma un atlikumaukstuma līmeņa) indikatīvo mērķrādītāju, kas minēts 4. punktā;

— 4.b punkta mērķis ir veicināt trešo personu, kas piegādā no atjaunīgajiem energoresursiem iegūtu enerģiju, kā arī atlikumsiltumu un atlikumaukstumu, pieslēgšanos centralizētās siltumapgādes vai aukstumapgādes sistēmām, un 5. punktā ir noteiktas situācijas, kad šādu pieslēgumu var atteikt;

— 6. punktā ir izteikts aicinājums vajadzības gadījumā izveidot koordinācijas sistēmu, lai nodrošinātu dialogu starp attiecīgajām ieinteresētajām personām par atlikumsiltuma un atlikumaukstuma izmantošanu;

— 8. punktā ir izteikts aicinājums izveidot sistēmu, lai izvērtētu centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu potenciālu nodrošināt balansēšanu un citus sistēmas pakalpojumus. Turklāt tajā ir noteikts, ka elektroenerģijas pārvades un sadales sistēmu operatoriem (PSO un SSO) ir jāņem vērā rezultāti, plānojot tīklu, veicot investīcijas tīklā un attīstot infrastruktūru. Tajā arī noteikts, ka centralizētās siltumapgādes vai aukstumapgādes sistēmu operatoriem ir jābūt iespējai piedalīties elektroenerģijas tirgū, izmantojot elastības pakalpojumus, un tas dalībvalstīm dod iespēju šajā punktā minēto novērtējumu attiecināt arī uz gāzes PSO un SSO;

— ar 9. punktu tiek aizsargātas patērētāju tiesības;

— 10. punktā ir izklāstīti nosacījumi, saskaņā ar kuriem dalībvalstīm nav jāpiemēro 2.–9. punkts.

4.2. *Jauni 24. panta elementi*

Pārskatītajā *RED* ir ieviestas šādas svarīgas izmaiņas.

— Tagad dalībvalstīm ir jācenšas gan i) palielināt atjaunīgās enerģijas, kā arī atlikumsiltuma un atlikumaukstuma īpatsvaru centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā, gan ii) mudināt centralizētās siltumapgādes vai aukstumapgādes sistēmu operatorus pieslēgt tīklam no atjaunīgajiem energoresursiem, kā arī no atlikumsiltuma un atlikumaukstuma iegūtas enerģijas piegādātājus vai piedāvāt trešās personas piegādātājus pieslēgt tīklam un iegādāties no tiem siltumu vai aukstumu, kas saražots no atjaunīgiem energoresursiem, kā arī no atlikumsiltuma un atlikumaukstuma. Saskaņā ar *RED II* tās varēja izvēlēties vai nu i) variantu, vai uzlikt operatoriem pienākumu (nevis mudināt) izpildīt to, kas noteikts ii) punktā.

— Dalībvalstīm ir jāizveido sistēma sadarbībai starp elektroenerģijas sadales sistēmu operatoriem (SSO) un centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu operatoriem, lai nodrošinātu, ka tiek veikts novērtējums par to, kā šie operatori var sniegt sistēmas pakalpojumus.

4.3. *Indikatīvs ikgadējais vidējais palielinājums*

Direktīvas 24. panta 4. punktā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jācenšas palielināt atjaunīgās enerģijas, kā arī atlikumsiltuma un atlikumaukstuma īpatsvaru centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā. Šajā noteikumā ir paredzēts indikatīvs mērķrādītājs attiecībā uz atjaunīgo enerģiju, kā arī atlikumsiltumu un atlikumaukstumu centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sektoram. Kā paskaidrots 4.1. iedaļā, šis indikatīvais palielinājums vairs nav fakultatīvs dalībvalstīm, kurām ir pienākums censties sasniegt šādu indikatīvu īpatsvaru centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā.

Šā indikatīvā mērķrādītāja struktūra ir līdzīga 23. pantā noteiktajam mērķrādītājam attiecībā uz siltumapgādi un aukstumapgādi, kas izskaidrots 3.3. iedaļā, un galvenās atšķirības ir tādas, ka atlikumsiltums un atjaunīgā elektroenerģija ir mērķrādītāja daļa.

Attiecībā uz centralizēto siltumapgādi un aukstumapgādi pārskatītajā *RED* indikatīvais palielinājums ir palielināts līdz 2,2 procentpunktiem (1,0 procentpunkts saskaņā ar *RED II*) kā ikgadēja vidējā vērtība, kas aprēķināta 2021.–2030. gada periodam (nevis diviem periodiem kā 23. pantā), sākot ar atjaunīgās enerģijas, kā arī atlikumsiltuma un atlikumaukstuma īpatsvaru centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā 2020. gadā. Šajā pārskata gadā būtu jāizmanto vērtības, kas *Eurostat* paziņotas ES statistikas vajadzībām. Tomēr dalībvalstīm nebija jāiesniedz atlikumsiltuma patēriņa vērtības dažādos apakšsektoros 2020. gadā, kad bija spēkā 2009. gada Atjaunojamo energoresursu direktīva (*RED I*) ([9]), un tām nebija pienākuma iesniegt datus par atjaunīgo energoresursu īpatsvaru centralizētajā siltumapgādē un aukstumapgādē. Tāpēc *Eurostat* statistikā nav ietvertas nepieciešamās 2020. gada atsauces vērtības visām dalībvalstīm (dažas dalībvalstis šīs vērtības ir iesniegušas, lai gan tādas prasības nebija). Tāpēc dalībvalstīm būtu jānorāda atjaunīgās enerģijas īpatsvars centralizētajā siltumapgādē un aukstumapgādē un atlikumsiltuma un atlikumaukstuma patēriņš centralizētajā siltumapgādē 2020. gadā. Kā minēts 1. izcēlumā, *SHARES* rīks atvieglos šo ziņošanu. Ja tās neiesniegs datus par savu atjaunīgās enerģijas īpatsvaru centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā 2020. gadā, kā aizstājējvērtības būs jāizmanto standartvērtības. Šo vērtību pamatā ir atjaunīgo energoresursu īpatsvars iegūtajā siltumā, par ko iepriekš ziņots *Eurostat*. Iegūtās 2020. gada atsauces vērtību standarta aizstājējvērtības ir norādītas B pielikumā. Dažās dalībvalstīs starpība starp standarta aizstājējvērtībām un faktiski paziņoto atjaunīgās enerģijas un atlikumsiltuma īpatsvaru centralizētajā siltumapgādē vai aukstumapgādē var būt ievērojama. Tāpēc ir svarīgi, lai visas dalībvalstis iesniegtu savas vērtības. Ja dalībvalstis nenorāda savu 2020. gada atlikumsiltuma un atlikumaukstuma patēriņu, par atsauci varētu izmantot tā nākamā gada vērtību, par kuru pieejami dati ([10]). Vērtībām vajadzētu būt identiskām tām, kas paziņotas 23. panta 1.b punktā minētajā novērtējumā, kuram vajadzētu būt daļai no integrētajiem nacionālajiem enerģētikas un klimata plāniem, kas iesniegti saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 3. un 14. pantu. Visā mērķa laikposmā būtu jānodrošina konsekvence: ja dalībvalstij mērķa laikposma sākumā nav pilnīgu datu, taču tā spēj tos sniegt vēlākā posmā, pirmā paziņoto datu kopuma tvērums būtu jāpielāgo, lai izvairītos no tīri statistiska palielinājuma vai samazinājuma.

Līdzīgi kā 23. pantā, arī 24. pantā ir paredzēta elastība dalībvalstīm, kas savā centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā panāk ievērojamu atjaunīgās enerģijas, kā arī atlikumsiltuma un atlikumaukstuma līmeni. Uzskatāms, ka dalībvalstis, kuru centralizētajā siltumapgādē un aukstumapgādē atjaunīgās enerģijas, kā arī atlikumsiltuma un atlikumaukstuma enerģijas īpatsvars pārsniedz 60 %, ir izpildījušas indikatīvo ikgadējo vidējo palielinājumu. Ja šāds īpatsvars ir no 50 % līdz 60 %, dalībvalstis šādu īpatsvaru var uzskatīt par tādu, kas atbilst pusei no ikgadējā vidējā palielinājuma.

Tomēr 24. pantā ir paredzēti izņēmumi, lai izpildītu indikatīvo ikgadējo vidējo palielinājumu. Pārskatītajā *RED* šo atbrīvojumu būtiskie elementi nav grozīti, taču ir ieviesti daži precizējumi. Dalībvalstīm piešķir atbrīvojumu, ja

— to centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes īpatsvars kopējā siltumapgādē un aukstumapgādē 2018. gadā bija mazāks par vai vienāds ar 2 % ([11]). Pārskatītajā direktīvā ir precizēts, ka tas būtu jāaprēķina kā enerģijas bruto galapatēriņš;

— minētā 2 % robežvērtība ir pārsniegta, izmantojot efektīvu centralizēto siltumapgādi un aukstumapgādi;

— 90 % no bruto enerģijas galapatēriņa centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmās notiek centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmās, kas atbilst pārskatītās *RED* 26. pantā noteiktajai definīcijai.

Salīdzinājumā ar 23. pantu atlikumsiltums un atlikumaukstums, kā arī atjaunīgā elektroenerģija ir daļa no 24. pantā noteiktā mērķrādītāja, un tāpēc to nevar uzskatīt par elastību. Ja saskaņā ar 23. pantu var uzskaitīt atjaunīgo elektroenerģiju no noteikta veida siltumģeneratoriem un aukstumģeneratoriem, 24. panta 4. punktā nav noteiktas nekādas īpašas prasības attiecībā uz atbilstīgiem siltumģeneratoriem un aukstumģeneratoriem, un tāpēc principā var ieskaitīt atjaunīgo elektroenerģiju, ko izmanto jebkāda veida siltumsūkņos vai elektriskajos katlos. Tomēr, kā norādīts 3.4. iedaļā, dažādu ziņošanas prasību un kritēriju izmantošana var radīt statistikas neatbilstību un papildu administratīvo slogu. Tāpēc dalībvalstis tiek mudinātas izmantot VII pielikumā noteikto metodiku, lai šā 24. panta vajadzībām noteiktu siltumģeneratorus un aukstumģeneratorus, kuru devumu ir tiesības ieskaitīt.

Dalībvalstīm ir jāinformē Komisija par savu nodomu 24. panta 4. punktā noteiktajā indikatīvajā ikgadējā palielinājumā ieskaitīt atjaunīgo elektroenerģiju, ko izmanto centralizētajā siltumapgādē un aukstumapgādē. Ja dalībvalstis nolemj šo iespēju izmantot, tām, izmantojot ES statistiku, ir jāizmanto to teritorijā iepriekšējos divos gados piegādātās atjaunīgās elektroenerģijas vidējais īpatsvars.

([9]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/28/EK (2009. gada 23. aprīlis) par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK (OV L 140, 5.6.2009., 16. lpp.).

([10]) Dažas dalībvalstis šo vērtību *SHARES* rīkā ziņojušas kopš 2021. gada. Šī vērtība vai nākamā pieejamā vērtība tiks izmantota kā 2020. gada atsauces vērtība.

([11]) Direktīvā ir minēts "2018. gada 24. decembrī", taču ar to būtu jāsaprot "līdz 2018. gada 24. decembrim". Lai samazinātu administratīvo slogu, var izvēlēties arī visu 2018. gadu.

5. **Atjaunīgās enerģijas īpatsvara uzskaite saskaņā ar 15.a pantu**

5.1. *Vispārējs pārskats par 15.a pantu*

Pārskatītajā *RED* ir iekļauts jauns 15.a pants, kura mērķis ir nodrošināt, ka minimālie atjaunīgo energoresursu līmeņi tiek integrēti ēkās, kas ir lielākais enerģiju patērējošais sektors Savienībā (40 % no enerģijas galapatēriņa 2022. gadā) ([12]). Pārskatītās *RED* 15.a pantā ir paredzēti šādi pienākumi un pasākumi:

— 1. punktā dalībvalstis tiek aicinātas noteikt mērķrādītāju ēku sektorā līdz 2030. gadam attiecībā uz:

  — objektā uz vietas saražotu atjaunīgo enerģiju,

  — tuvumā saražotu atjaunīgo enerģiju un

  — no tīkla piegādātu atjaunīgo enerģiju;

— mērķrādītājs jānosaka kā enerģijas galapatēriņš un saskaņā ar Savienības īpatsvaru 49 % apmērā. Šajā 1. punktā arī noteikts, ka dalībvalstis savos nacionālajos enerģētikas un klimata plānos ziņo par to, kā tās šo mērķrādītāju plāno sasniegt;

— 2. punktā norādīts, ka dalībvalstis attiecībā uz atlikumsiltumu un atlikumaukstumu var piemērot elastību;

— 3. punktā noteikts, ka ēku sektorā ir jāievieš pasākumi, lai palielinātu

  — objektā uz vietas no atjaunīgiem energoresursiem saražotas elektroenerģijas īpatsvaru,

  — tuvumā no atjaunīgiem energoresursiem saražotas elektroenerģijas īpatsvaru,

  — objektā uz vietas no atjaunīgiem energoresursiem saražotas siltumapgādes un aukstumapgādes īpatsvaru,

  — tuvumā no atjaunīgiem energoresursiem saražotas siltumapgādes un aukstumapgādes īpatsvaru un

  — no tīkla piegādātas atjaunīgās enerģijas īpatsvaru;

— 3. punktā dalībvalstīm arī uzdots valsts noteikumos un būvnormatīvos, kā arī attiecīgā gadījumā atbalsta shēmās vai ar citiem līdzvērtīgiem līdzekļiem jaunās ēkās un esošās ēkās, kurās veic nozīmīgu renovāciju vai siltumapgādes sistēmas atjaunošanu, noteikt izmantošanas minimālos līmeņus:

  — objektā uz vietas no atjaunīgiem energoresursiem saražotai enerģijai,

  — tuvumā no atjaunojamajiem energoresursiem saražotai enerģijai,

  — no tīkla piegādātai atjaunīgajai enerģijai.

Ir svarīgi atzīmēt, ka saskaņā ar 2. panta 1) punktu "no atjaunojamiem energoresursiem iegūta enerģija" un "atjaunojamā enerģija" ir sinonīmi. Tādējādi 1. un 3. punktā minētie atjaunīgo energoresursu kopumi principā attiecas uz vienu un to pašu enerģijas avotu veidu.

5.2. *Indikatīvs nacionālais īpatsvars*

Ar 15.a pantu tiek ieviests īpašs indikatīvs mērķis, proti, līdz 2030. gadam Savienībā panākt, ka atjaunīgās enerģijas patēriņš ēkās ir vismaz 49 %. Ar šo indikatīvo mērķi jeb etalonu ir paredzēts papildināt attiecīgos Savienības tiesību aktus, kas piemērojami ēku sektoram ([13]), un virzīt dalībvalstu centienus dekarbonizēt Savienības ēku fondu.

([12]) https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/53d8320f-34d1-4780-a135-6b1d390d581c?lang=en.
([13]) Jo īpaši ĒESD, tiesību aktus ekodizaina, energomarķējuma jomā.

Lai sasniegtu šo Savienības līmenī noteikto indikatīvo etalonu, dalībvalstīm ir pienākums noteikt uz vietas vai tuvumā saražotas atjaunīgās enerģijas, kā arī no tīkla iegūtas atjaunīgās enerģijas indikatīvu nacionālo īpatsvaru, kas ir jāsasniedz ēku sektorā 2030. gadā enerģijas galapatēriņa izteiksmē. Minētajam valstu indikatīvajam īpatsvaram ir jābūt konsekventam un tādam, kas palīdz sasniegt vispārējo indikatīvo mērķi, proti, atjaunīgo enerģiju 49 % apmērā, un tas ir jāiekļauj nacionālajos enerģētikas un klimata plānos. *SHARES* rīkā tiks sniegta sīkāka informācija par to, kuri konkrēti enerģijas bilances elementi veicina indikatīvā nacionālā īpatsvara sasniegšanu, kā minēts 1. izcēlumā.

Lai palīdzētu dalībvalstīm noteikt indikatīvo nacionālo īpatsvaru, Komisija uzskata, ka par etalonu varētu uzskatīt relatīvo palielinājumu ES līmenī. ES līmeņa mērķrādītājs 49 % apmērā atbilst palielinājumam par 19,75 procentpunktiem salīdzinājumā ar 29,3 % 2020. gadā. Tabulā, kas dota C pielikumā, ir norādīti īpatsvari sadalījumā pa dalībvalstīm un Savienībai 2020. gadā, balstoties uz *Eurostat* paziņotajiem aizstājējdatiem, ko var izmantot kā aprēķina sākumpunktu. Šīs vērtības ir aprēķinātas, balstoties uz Regulu (EK) Nr. 1099/2008 par enerģētikas statistiku un atjaunīgās elektroenerģijas īpatsvara datiem, kas paziņoti *SHARES*, izmantojot 2018. un 2019. gada vidējo rādītāju. Tomēr attiecībā uz siltumu ir izmantots valsts vidējais atjaunīgo energoresursu īpatsvars 2020. gadā saražotajā siltumā bruto izteiksmē. C pielikumā dotās tabulas trešajā ailē ir norādīts atbilstošais līmenis katrai dalībvalstij, ja piemēro tādu pašu palielinājumu kā ES mēroga palielinājums procentpunktu izteiksmē (19,75 procentpunkti).

5.3. *Mērķrādītāja tvērums*

Lai noteiktu "uz vietas saražotas, tuvumā saražotas vai no tīkla piegādātas" atjaunīgās enerģijas īpatsvaru, ir būtiski nodrošināt saskaņotību ar Ēku energosnieguma direktīvu (ĒESD), kurā attiecīgi 2. panta 54) un 55) punktā ir sniegtas attiecīgās jēdzienu "objektā uz vietas" un "tuvumā" definīcijas. Nav sniegta relevanta "no tīkla piegādātas" atjaunīgās enerģijas definīcija ([14]).

Pārskatītās *RED* 15.a panta vajadzībām dalībvalstis var ieskaitīt visu objektā uz vietas un tuvumā saražoto atjaunīgo enerģiju, kas atbilst ĒESD noteiktajām definīcijām, kā arī visu atjaunīgo enerģiju (elektroenerģiju, siltumapgādi, aukstumapgādi un gāzi), kas piegādāta no tīkla. Elektroenerģijas frakcija ietver visu enerģiju, kas izmantota ierīcēs, uzlādes punktos utt. ĒESD vajadzībām var ieskaitīt tikai to enerģiju, kas izmantota energosnieguma vajadzībām (piem., siltumapgādē, aukstumapgādē, gaisa kondicionēšanā). Ja nav pieejamas konkrētas vērtības attiecībā uz siltumapgādi, aukstumapgādi, elektroenerģiju un gāzi, Komisija izmantos atjaunīgo energoresursu īpatsvaru gan elektroenerģijas jomā, gan centralizētajā siltumapgādē un aukstumapgādē, gan gāzes tīklā, lai noteiktu no tīkla iegūtās atjaunīgās enerģijas standartvērtības katrai dalībvalstij.

Lai aprēķinātu šos īpatsvarus, būtu jāizmanto pieeja, kas līdzīga tai, kura izmantota 23. un 24. pantā (vidējais atjaunīgās enerģijas īpatsvars elektroenerģijas vai gāzes struktūrā, vai centralizētajā siltumapgādē divos iepriekšējos gados).

Dalībvalstis var sniegt precīzākas aplēses, piemēram, lai nošķirtu pašpatēriņu ēkās no atjaunīgās elektroenerģijas kopējā īpatsvara tīklā. Attiecīgie dati būtu jāiesniedz *Eurostat*, un tie tiks integrēti *SHARES* rīkā.

5.4. *Elastība attiecībā uz atlikumsiltumu un atlikumaukstumu*

Līdzīgi kā 23. pantā, arī 15.a panta 2. punktā dalībvalstīm ir atļauts ieskaitīt atlikumsiltumu un atlikumaukstumu savā indikatīvajā nacionālajā īpatsvarā, nepārsniedzot 20 % no šāda īpatsvara. Šādā gadījumā mērķrādītāju palielina par pusi no izmantotās procentuālās daļas.

Ir svarīgi atzīmēt, ka 20 % ierobežojums ir noteikts procentos, nevis procentpunktos, kā noteikts 23. pantā. Piemēram, ja dalībvalsts noteiktu indikatīvu mērķrādītāju 50 % apmērā, tai būtu atļauts šā mērķrādītāja sasniegšanā ieskaitīt 10 procentpunktus (20 % no 50 %) atlikumsiltuma un atlikumaukstuma. Tomēr indikatīvais mērķrādītājs tad palielinātos par 5 procentpunktiem (puse no atlikumsiltuma un atlikumaukstuma procentuālās daļas, kas ieskaitīta šajā mērķrādītājā), tādējādi indikatīvais nacionālais īpatsvars būtu 55 %.

([14]) ĒESD ir nevis noteiktas konkrētas robežas, bet sniegtas tikai dažas norādes par bezemisiju ēkām, saskaņā ar kurām gada kopējais primārais enerģijas izmantojums ir jāsedz ar citu no tīkla piegādātu enerģiju atbilstīgi specifiskiem kritērijiem, kas noteikti valsts līmenī (11. panta 7. punkts). Turklāt ĒESD ir definēts arī "atjaunīgās primārās enerģijas faktors" kā rādītājs, ko aprēķina, primāro enerģiju no atjaunojamajiem energoresursiem no objektā uz vietas, tuvumā vai tālu esoša energoresursa, kuru piegādā, izmantojot konkrētu energonesēju, arī piegādātā enerģija un aprēķinātie enerģijas zudumi piegādē līdz izmantošanas punktiem, dalot ar piegādāto enerģiju.

6. **Atjaunīgās enerģijas īpatsvara uzskaite saskaņā ar 22.a pantu**

6.1. *Vispārējs pārskats par 22.a pantu*

Direktīvas 22.a panta mērķis ir veicināt atjaunīgo energoresursu izmantošanu rūpniecības sektorā. Lai to panāktu, 22.a pantā ir ieviests indikatīvs mērķrādītājs rūpniecības sektoram un obligāts *RFNBO* mērķrādītājs.

Šā dokumenta mērķis ir sniegt norādījumus par siltumapgādes un aukstumapgādes aspektiem 22.a pantā, proti, par 22.a panta 1. punkta pirmajām trim daļām. Pārējie 22.a panta aspekti ir izskaidroti atsevišķā norādījumu dokumentā ([15]).

Direktīvas 22.a panta 1. punktā ir noteikts indikatīvs atjaunīgās enerģijas mērķrādītājs, kas rūpniecības sektorā jāsasniedz divos periodos kā enerģijas galapatēriņš un galapatēriņš neenerģētiskām vajadzībām. Turklāt tajā ir noteikts, kā mērķrādītāja sasniegšanā var ieskaitīt atlikumsiltumu un atlikumaukstumu ar nosacījumu, ka atlikumsiltumu un atlikumaukstumu piegādā no efektīvas centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes ([16]). Tajā dalībvalstīm arī ir uzlikts pienākums savos nacionālajos enerģētikas un klimata plānos un integrētajos nacionālajos enerģētikas un klimata progresa ziņojumos iekļaut informāciju par rīcībpolitikām un pasākumiem, kas plānoti un veikti, lai panāktu palielinājumu.

6.2. *Indikatīvs nacionālais īpatsvars*

Pārskatītās *RED* jaunajā 22.a pantā nav minēts pārskata gads, taču līdzīgi kā pieejā, kas izmantota 23. un 24. pantā, par palielinājuma atsauces gadu būtu jāuzskata 2020. gads. Dalībvalstīm nebija pienākuma 2020. gadā ziņot par savu atjaunīgās enerģijas īpatsvaru rūpniecības sektorā. Tabulā, kas dota D pielikumā, sniegtas *Eurostat* 2020. gada atsauces vērtības sadalījumā pa dalībvalstīm, izmantojot atjaunīgās enerģijas galapatēriņa vērtības, kā arī atjaunīgās elektroenerģijas un tvaika patēriņa vērtības, kuru pamatā ir atjaunīgo energoresursu īpatsvars attiecīgi elektroenerģijā un saražotajā un pārdotajā siltumā. Dalībvalstis tiek mudinātas paziņot savu 2020. gada atsauces vērtību. Līdzīgi kā centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sektora un ēku sektora mērķrādītāju gadījumā, arī šajā gadījumā atjauninātais *SHARES* rīks ļaus dalībvalstīm paziņot datus par rūpniecības sektoru. Ja dalībvalstis izvēlēsies nepaziņot savu atsauces vērtību, tiks izmantotas D pielikumā norādītās vērtības. Tiks izmantota tā pati metodika, kas tika izmantota 15.a panta kontekstā.

6.3. *Elastība attiecībā uz atlikumsiltumu un atlikumaukstumu*

Elastība attiecībā uz atlikumsiltumu un atlikumaukstumu ir līdzīga kā 23. panta gadījumā, izņemot to, ka drīkst ieskaitīt tikai to atlikumsiltumu un atlikumaukstumu, kas tiek piegādāts no efektīvas centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes, un nav noteikta augšējā robeža, aprēķinot, cik lielā mērā mērķrādītājs ir jāpalielina, ja ieskaita atlikumsiltumu: mērķrādītājs būtu jāpalielina par pusi no ieskaitītā atlikumsiltuma un atlikumaukstuma procentpunktiem.

Šajā pantā noteikts, ka būtu jāizslēdz no tīkla piegādāts atlikumsiltums, "izņemot tīklus, kas piegādā siltumu tikai vienai ēkai vai kur visu siltumenerģiju patērē tikai uz vietas un kur siltumenerģiju nepārdod". Šis noteikums attiecas uz industriāliem objektiem, kuros vienam uzņēmumam ir vairākas ēkas, kas savienotas vienā un tajā pašā centralizētās siltumapgādes tīklā, un tas patērē pats savu atlikumsiltumu. Tas ir paskaidrots 70. apsvēruma pēdējā teikumā: "*Skaidrai atlikumsiltuma iekļaušanai rūpniecības atjaunojamās enerģijas etalonā vajadzētu būt pieņemamai tikai attiecībā uz atlikumsiltumu vai atlikumaukstumu, ko centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes operators piegādā no cita industriālā objekta vai citas ēkas, tādējādi nodrošinot, ka siltumapgāde vai aukstumapgāde ir šāda operatora galvenā darbība un ka uzskaitītais atlikumsiltums ir skaidri nošķirts no iekšējā atlikumsiltuma, kas atgūts tajā pašā vai saistītā uzņēmumā vai ēkās.*" Šis izņēmums attiecas tikai uz 22.a pantā noteikto mērķrādītāju.

Šajā pantā noteikts, ka būtu jāizslēdz atlikumsiltums, kas piegādāts no tīkliem, kuri "piegādā siltumu tikai vienai ēkai". Tomēr šie tīkli jau pēc noklusējuma ir izslēgti, jo "centralizētās siltumapgādes" definīcijā *RED* 2. panta 19) punktā ir paredzēta siltumenerģijas sadale, "izmantojot tīklu no centrāla vai decentralizēta enerģijas ražošanas avota uz vairākām ēkām vai objektiem".

([15]) C(2024)5042.

([16]) Atbilstoši definīcijai Energoefektivitātes direktīvā (ES) 2023/1791.

A PIELIKUMS

Piemēri, kas ir un kas nav kvalificējams kā atlikumsiltums vai atlikumaukstums, izmantojot krāsu kodus.

Tehnoloģija	+	**Blakusprodukts**	+	**Nenovēršams**	+	**Izmantošana**
Siltumjaudas ražošana, koģenerācija, atkritumu incinerācija		Siltums, kas izplūst no kondensatora iekārtām slēgta cikla rūpnīcās, un izplūdes gāzes atvērta cikla rūpnīcās. Siltums, attiecībā uz kuru ir pierādīts, ka tas nav procesa galvenais mērķis.		Visi īstenotie saprātīgie energoefektivitātes pasākumi, piem., labākā pieejamā tehnoloģija vai elektrostacijas pārveidošana par koģenerācijas staciju.		Piegāde centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmai.
		Primārais mērķis, piem., koģenerēts siltums		Izmaksefektīvi energoefektivitātes pasākumi vai koģenerācija bija iespējami, taču netika īstenoti		Izmanto ārpus objekta, bet ne centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmā
Rūpniecība						
Energoietilpīgas industrijas (piem., cementa, tērauda, alumīnija ražošana). Citas industrijas		Procesa vai telpu siltumapgādes vai aukstumapgādes blakusprodukti.		Visa siltumapgādes un aukstumapgādes saprātīga iekšējā atkalizmantošana. Energoietilpīgām industrijām ieteicams veikt pinčanalīzi, lai noteiktu nenovēršamo atlikumsiltumu un atlikumaukstumu. Mazāk energoietilpīgos vai mazākos uzņēmumos, kuri jebkurā gadījumā retāk pārdod siltumu centralizētajai siltumapgādei un aukstumapgādei, var izmantot neatkarīga energoauditora pakalpojumus.		Piegāde centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmai
		Paredzētā ražošana – primārais mērķis		Siltuma un aukstuma pārpalikumu, ko atkalizmanto industrijā/ elektrostacijā, uzskaita kā energoefektivitātes uzlabojumu, nevis kā atlikumsiltumu un atlikumaukstumu		–
Terciārais sektors						
Datu centri, lielveikali, metro		Blakusprodukti ietver atlikumsiltumu no datu centru datoriem, dzesinātājiem, apgaismojuma.		Tika īstenoti visi izmaksu ziņā lietderīgie energoefektivitātes pasākumi, piem., siltuma atkalizmantošana objektā, *CPU* modernizācija, apgaismojuma uzlabošana.		Piegāde centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmai.
		Paredzētā ražošana – primārais mērķis		Novēršams atlikumsiltums un atlikumaukstums		Izmanto ārpus objekta, taču ne centralizētā siltumapgādē vai aukstumapgādē

Notekūdeņu sistēmas, notekūdeņi, raktuves		Blakusprodukti no *saimnieciskajām darbībām* ražošanas procesā, piem., notekūdeņu attīrīšanas stacijās vai ieguves rūpniecības iekārtās, kas ģenerē siltumu ekspluatācijas laikā.		Īstenoti visi izmaksu ziņā lietderīgie energoefektivitātes pasākumi. Konstatēts, izmantojot pinčanalīzi vai neatkarīgu energoauditu.		Piegāde centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmai.
		Siltumu no *darbībām, kas nav saimnieciskās darbības*, piem., no kanalizācijas tīkliem vai pamestām raktuvēm, uzskata par atjaunīgu resursu, bet ne atlikumsiltumu (apkārtējās vides enerģija)		Novēršams atlikumsiltums un atlikumaukstums, piem., konstatētie energoefektivitātes uzlabojumi, kas netika īstenoti		Izmanto ārpus objekta, bet ne centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmā
Mājokļi		–		–		–
Transports		–		–		–

B PIELIKUMS

Standarta aizstājējvērtības centralizētajai siltumapgādei un aukstumapgādei jāizmanto, ja dalībvalstis neiesniedz iepriekšējās vērtības; tās ir balstītas tikai uz atjaunīgās enerģijas īpatsvaru.

Dalībvalsts	2020. gada standartvērtība, kura balstīta uz iegūto siltumu, izņemot atlikumsiltumu
Beļģija	9 %
Bulgārija	16 %
Čehija	10 %
Dānija	65 %
Vācija	19 %
Igaunija	70 %
Īrija	0 %
Grieķija	0 %
Spānija	0 %
Francija	42 %
Horvātija	28 %
Itālija	18 %
Kipra	100 %
Latvija	55 %
Lietuva	59 %
Luksemburga	74 %
Ungārija	15 %
Malta	0 %
Nīderlande	20 %
Austrija	52 %
Polija	7 %
Portugāle	0 %
Rumānija	6 %
Slovēnija	20 %
Slovākija	21 %
Somija	47 %
Zviedrija	71 %

C PIELIKUMS

No atjaunīgajiem energoresursiem iegūtas enerģijas īpatsvars ēku sektorā jāizmanto, ja dalībvalstis neiesniedz 2020. gada vērtības ([1]), un īpatsvars 2030. gadā balstīts uz tādu pašu palielinājumu kā ES (no 29,3 % 2020. gadā līdz 49 % 2030. gadā, t. i., palielinājums par 19,75 procentpunktiem).

Dalībvalsts	2020. gads (*Eurostat*)	Īpatsvars 2030. gadā ar vienotas likmes palielinājumu (19,75 procentpunkti)
Beļģija	11,4 %	31,2 %
Bulgārija	44,7 %	64,4 %
Čehija	28,2 %	48,0 %
Dānija	60,2 %	80,0 %
Vācija	23,3 %	43,0 %
Igaunija	56,2 %	75,9 %
Īrija	15,4 %	35,1 %
Grieķija	34,9 %	54,6 %
Spānija	30,8 %	50,5 %
Francija	26,5 %	46,2 %
Horvātija	52,4 %	72,2 %
Itālija	28,1 %	47,9 %
Kipra	30,3 %	50,0 %
Latvija	57,9 %	77,7 %
Lietuva	48,2 %	67,9 %
Luksemburga	13,8 %	33,5 %
Ungārija	20,0 %	39,8 %
Malta	16,0 %	35,7 %
Nīderlande	11,9 %	31,6 %
Austrija	54,3 %	74,1 %
Polija	23,6 %	43,4 %
Portugāle	56,5 %	76,3 %
Rumānija	40,8 %	60,5 %
Slovēnija	45,6 %	65,4 %
Slovākija	26,0 %	45,8 %
Somija	51,5 %	71,2 %
Zviedrija	68,8 %	88,6 %
ES27	**29,3 %**	**49,0 %**

([1]) Šajā īpatsvarā nav ietverts atjaunīgo energoresursu pašpatēriņš, kas varētu radīt statistikas atšķirības.

D PIELIKUMS

No atjaunīgajiem energoresursiem iegūtas enerģijas īpatsvars rūpniecībā, kas jāizmanto, ja dalībvalstis neiesniedz 2020. gada vērtības ([1]).

Dalībvalsts	2020. gads (*Eurostat*)
Beļģija	7,8 %
Bulgārija	15,3 %
Čehija	10,1 %
Dānija	29,9 %
Vācija	14,1 %
Igaunija	16,1 %
Īrija	16,6 %
Grieķija	13,7 %
Spānija	16,7 %
Francija	11,2 %
Horvātija	12,2 %
Itālija	14,4 %
Kipra	16,7 %
Latvija	57,6 %
Lietuva	13,0 %
Luksemburga	6,2 %
Ungārija	6,6 %
Malta	4,2 %
Nīderlande	3,7 %
Austrija	31,7 %
Polija	12,8 %
Portugāle	31,6 %
Rumānija	12,4 %
Slovēnija	17,9 %
Slovākija	11,9 %
Somija	48,1 %
Zviedrija	62,0 %
ES27	**16,7 %**

([1]) Šajā īpatsvarā nav ietverts atjaunīgo energoresursu pašpatēriņš, kas varētu radīt statistikas atšķirības.